

Predikan i Kyrkhults kyrka 2011 av Tobias Bäckström

Annandag jul.

”Martyrerna”

Jer 1:17-19

Apg 6:8-15

Matt 10:16-22

Ps: 477, 10, , 429, 14

När orden tar slut så tar nävarna vid är ett ordspråk som det ligger mycket i. I apostlagärningarna så hörde vi om några medlemmar ur en synagoga som kallade sig De frigivnas som började diskutera med Stefanos. De försökte övertala honom att lämna sin tro, få honom att begripa att den där nasarén Jesus inte kunde vara Messias. Men som det står: ”De kunde inte hävda sig mot visdomen och anden i det han sa”. Stefanos måste ha varit en slipad debattör. Han kunde försvara sin tro och la skickligt fram sina argument. Men dessa, de frigivnas, lät sig ändå inte övertygas. De hade inga avsikter att föra ett förutsättningslöst samtal. De var där för att övertala, inte samtala. Och när de inte lyckades att möta honom i en öppen och ärlig debatt så började de konspirera bakom hans rygg. De hittade på falska anklagelser som till slut ledde till att Stefanos stenades till döds. Han hade kunna rädda sitt skinn genom att göra avbön, men han vek inte utan höll ut till slutet.

Vi kan stanna vid detta: varför gjorde han det? Varför gick han hellre i döden än svek sin tro? Är inte livet ändå viktigare än allt annat? Nej, det verkar inte så. Stefanos och de andra martyrerna betraktade inte sina liv som de viktigaste av allt, det fanns andra saker som vägde över. De betyder inte att de föraktade livet, men det var heller inget som de till varje pris klamrade sig fast vid.

Vi kan vända på det. Låt oss tänka oss en människa som aldrig skulle ha någon anledning att bli martyr därför att han inte hade något att dö för. En människa vars enda mål i livet är livet självt. Den personen lever inte, han överlever. Den som inte har något att dö för, har heller inget att leva för. Har jag något som jag är beredd att dö för, ja det betyder ju att jag har något som är så stort och värdefullt att jag skattar det högre än mitt eget liv. Den som inte har något att offra sitt liv för är en fattig människa.

Det som ger livet dess mening är ju sådant som är viktigare än mig själv. Man kan inte leva bara för sig själv, bara den som hittar något som är större och viktigare än sig själv kan hitta meningen med sitt liv.

Samtidigt så är martyrdöden inget som vi aktivt ska söka. I fornkyrkan så hade man ofta problem med detta, människor som frivilligt sökte martyrdöden, men det tog kyrkan alltid avstånd ifrån. Man kan inte välja att bli martyr.

Nu har ju ordet martyr delvis hamnat i vanrykte. Självordsmördare brukar ju också av sina egna kallas martyrer. Men i den kristna kyrkan har martyriet aldrig handlat om att angripa och döda andra, det har bara handlat om att man passivt gett sitt eget liv.

Ordet martyr betyder ju vittne. Vad var det då de vittnade om? Ja, det viktigaste kanske istället var hur de vittnade. De vittnade inte i första hand med sina ord utan, bokstavligen med sina liv. Och därmed blev de kyrkans trovärdigaste vittnen. De vittnade om att kyrkans tal om uppståndelse efter det döda inte bara var munväder utan något som de verkligen trodde på. När de som i likhet med Stefanos gick i döden, eftersom de visste att döden var besegrad, så började ju andra också fundera över dessa människor som inte var rädda för att dö. Kanske det ligger något i talet om uppståndelsen från det döda? Varför var de annars så orädda.

Vi är kallade att gå i deras fotspår. Även om det inte handlar om ett blodigt martyrium för vår del så finns det dagligen möjlighet att gå i martyrernas spår. Varje dag få vi leva i överlåtelse där vi ger våra liv till Gud och det är inte mindre värt. Och på det sättet kan vi också bli martyrer, det vill säga vittnen, där vi vittnar med våra liv. Vi blir vita martyrer istället för röda.

Samtidigt så vet vi att för andra kristna runt omkring i vår värld så är det röda martyriet i allra högsta grad en realitet. Det är något som svenska media skriver ytterst sparsamt om. Det finns enstaka undantag som när en ledarskribent i Svenska Dagbladet skrev i oktober i år att en kristen dödas för sin tro var femte minut dygnet runt i andra delar av vår värld. Men detta var för många en nyhet.

För dessa kristna är Jesus ord en konkret verklighet: ”Ni ska bli hatade för mitt namn skull”. Jesus sticker inte under stol med vad som väntar lärjungarna. Han skönmålar inte, han säger som det är. Och just Stefanos är ju ett exempel på hur det kunde gå.

Jesus eget liv slutade ju på ett kors. Och han hann knappt bli född så fick han fly ut ur landet för att undkomma döden. Direkt efter jul så kommer annandagen med sin röda färg.

Lärjungarna kunde inte förvänta sig att bli behandlade på något annat sätt.

Och ändå så sprang inte lärjungarna sin väg. De stannade hos honom trots att de hade blivit förvarnade. Men de hade också fått ett löfte: ”Den som håller ut till slutet ska bli räddad”.

Man kanske också kan säga, de som håller ut till slutet ska segra.

För när man tar till nävarna för att orden har tagit slut så visar man ju bara att man har förlorat, man har misslyckats. När man börjar förfölja och döda de kristna så är det ett indirekt erkännande: man inser att det ligger något i det som de säger, därför måste de utrotas. Och det förstår alla som ser vad som sker. När förföljandet börjar så är segern nära. Martyrernas blod har alltid varit kyrkans utsäde.

”Den som håller ut till slutet ska bli räddad.” Vad innebär slutet? Slutet kan betyda mer än en sak. Det kan betyda att förföljelsen tar slut, och kyrkan har segrat, blivit räddad. Men slutet kan också betyda döden. Men även det slutet är en räddning, den slutliga räddningen.

Hebreerbrevets författare talar om att vi är omgivna av en sky av vittnen, alltså en sky av martyrer. De har lidit martyrdöden, men de har absolut inte förlorat, tvärtom så är det som segrare de är i himlen och som de nu omger oss.